

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Політекономія»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 076 – підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Рік навчання 1, семестр I
Форма навчання денна (денна, заочна)
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання українська (українська, англійська, німецька)

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в elearn

к.е.н., доцент Пашенко О.В.
o.pashchenko@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=80520>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найважливішим завданням будь-якого суспільства – задоволення потреб людей. Потреби дуже різноманітні, постійно змінюються і не завжди можуть бути задоволені тими засобами, які існують у природі. Більшість корисних речей потрібно виготовляти. Жодне суспільство не може обійтися без виробництва предметів для підтримки свого існування. Будь-яке виробництво потребує ресурсів, кількість яких у природі обмежена і не достатня для задоволення всіх потреб. Завданням економіки – визначити, як потрібно ефективно використовувати обмежені ресурси, щоб максимально задовольнити необмежені потреби. Основою пізнання економіки є *політекономія (економічна теорія)* – дисципліна, що формує систему знань про економічний вибір суб'єктів економіки за умов обмежених виробничих ресурсів і безмежних потреб у різних соціально-економічних системах.

Перевагами вивчення дисципліни є надання студентам глибоких теоретичних знань з проблем функціонування економіки, комплексне вивчення економічної системи, ґрунтовне пізнання проблем ефективного використання суспільством обмежених виробничих ресурсів і шляхів досягнення максимальних кінцевих результатів у задоволенні людських потреб, що невинно зростають. А також з'ясування ролі економічної теорії у формуванні економічної політики та економічному регулюванні, засвоєнні методології економічних досліджень для розуміння тих ринкових перетворень, які відбуваються у національній економіці та вироблення вміння здійснювати економічний аналіз й практичні висновки.

Завдання вивчення дисципліни полягає у: обґрунтуванні загальних основи економічного життя суспільства; розкритті закономірностей розвитку суспільного виробництва; з'ясуванні механізму дії економічних законів і механізм використання їх людьми в процесі господарської діяльності; визначенні суттєві риси основних соціально-економічних систем та напрямки їх еволюції; ролі економічної теорії у розробленні шляхів ринкової трансформації національної економіки.

У процесі вивчення дисципліни політекономії (економічної теорії) студенти повинні вільно володіти економічною термінологією, понятійним апаратом і категоріями дисципліни у процесі їх дискусійного обговорення; застосовувати методологію і методи економічної теорії до аналізу певних економічних процесів і явищ; вміти робити узагальнення і висновки та давати порівняльні характеристики різних поглядів і концепцій, які мають місце у сучасній економічній теорії; творчо використовувати теоретичні положення для аналізу конкретних ринкових ситуацій, формувати власний погляд на інформацію, критичне ставлення до неї; вміти давати власну науково-обґрунтовану оцінку будь-якого економічного явища; застосовувати набуті знання в повсякденній діяльності; оцінювати найважливіші економічні події та явища.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних змістових модулів, а саме: – навчального змістового модуля № 1 «Загальні засади економічного розвитку суспільства». – навчального змістового модуля № 2 «Мікро та макроекономіка». Кожен з модулів є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якого передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Годин и (лекції/ семіна рські)	Результати навчання	Завдання	Оці- нюван ня
1 семестр				
Модуль 1. Загальні засади економічного розвитку суспільства				
Тема 1. Економічна теорія як наука	2/2	Сформовано уявлення студентів про особливості становлення та етапи розвитку економічної теорії; про предмет економічної науки, методи та функції у процесі еволюційного розвитку суспільства.	Тести, питання	5
Тема 2. Рушійні сили економічного розвитку	2/2	Знати суть та структуру економічних потреб та інтересів суспільства. Усвідомлювати діалектику взаємозв'язку та суперечності інтересів економічних суб'єктів та форми їх розв'язання. Дослідити суспільне виробництво, ознайомитися з	Тести, питання, розв. задач. Викон. с.р.	5

		факторами виробництва та їх взаємодією. Вміти розраховувати показники економічної ефективності використання ресурсів. Вміти аналізувати криву виробничих можливостей.	(в.т.ч. в elearn)	
Тема 3. Економічні системи суспільства	2/1	Знати сутність, основні структурні елементи та типи економічної системи, охарактеризувати сучасні моделі регульованої ринкової економіки. Проаналізувати формаційний та цивілізаційний підходи до класифікації економічних систем.	Тести, питання. Викон. с.р. (в.т.ч. в elearn)	2.5
Тема 4. Відносини власності в економічній системі	2/1	Знати сутність власності, економічний зміст і право власності, суб'єкти та об'єкти власності, типи, види і форми власності. Володіти знаннями еволюції форм власності. Знати основні тенденції розвитку власності, форми власності в Україні.	Тести, питання. Викон. с.р. (в.т.ч. в elearn)	2.5
Самостійна робота 1				12
Тема 5. Форми організації суспільного виробництва	2/2	Знати генезис форм господарства, їх риси. Знати суперечності товарного виробництва. Дослідити поняття товар та його властивості. Дослідити теорії вартості та їх різновиди. Знати закон вартості. Вміти розраховувати показники ефективності виробництва	Тести, питання, розв. задач. Викон. с.р. (в.т.ч. в elearn)	5
Тема 6. Сутність і еволюція грошей	2/2	Дослідити походження, знати зміст та функції грошей, еволюцію грошових систем та закон грошового обігу. Обґрунтувати причини виникнення, форми, типи, рівні і наслідки інфляції та дефляції. Вміти розраховувати показники інфляції.	Тести, питання, розв. задач. Викон. с.р. (в.т.ч. в elearn)	5
Тема 7. Ринок і механізм його функціонування	2/2	Знати сутність і особливості попиту, пропозиції, закону попиту та пропозиції. Сформувати знання про ціну. З'ясувати умови забезпечення ринкової рівноваги, причини і наслідки її порушення. Володіти знаннями сутності конкуренції, її форм, методів конкурентної боротьби.	Тести, питання, розв. задач. Викон. с.р. (в.т.ч. в elearn)	5
Тема 8. Ринкова інфраструктура	2/2	Знати поняття ринкової інфраструктури та її основні елементи. Володіти знаннями про біржі, банки та їх місце в ринковій економіці. Розуміти як функціонує банківська система України та проблеми її формування.	Тести, питання, розв. задач. Викон. с.р. (в.т.ч. в elearn)	5
Самостійна робота 2				12
Бали за семінарське заняття та самостійну роботу				59
Теми досліджень				11
Модульна контрольна робота 1 (тести, питання, розв. задач. (в.т.ч. в elearn))				30
Разом за модулем 1	16/16			100
Модуль 2. Мікро- і макроекономіка				
Тема 9. Підприємництво і підприємство в ринковій економіці. Домогосподарство	2/2	З'ясувати форми і види підприємств за різними класифікаційними ознаками. Знати структуру капіталу та особливості його обігу і кругообігу. Знати показники ефективності використання основного та обігового капіталу. Знати економічну сутність домогосподарств, їх доходи та розподіл.	Тести, питання. Викон. с.р. (в.т.ч. в elearn)	5
Тема 10. Витрати виробництва і прибуток	2/2	Знати сутність та структуру витрат виробництва. Усвідомлювати особливості витрат виробництва у короткостроковому та довгостроковому періодах. Знати суть собівартості продукції, її види та структура, шляхи зниження собівартості. Розуміти суть прибутку, види й форми прибутку та його розподіл.	Тести, розв. задач, питання. Викон. с.р. (в.т.ч. в elearn)	5
Тема 11. Особливості підприємництва в АПК	2/2	Розуміти сутність сільськогосподарського виробництва, аграрних відносин, земельних відносин. Знати форми власності на землю і форми землекористування. Володіти знаннями рентних відносин, ренти і орендної плати. Знати види ренти.	Тести, задачі, питання, Викон. с.р.	5

		Вміти розраховувати ціну землі. Володіти знаннями агропромислової інтеграції та її формами.	(в.т.ч. в elearn)	
Самостійна робота 3				10
Тема 12. Відтворення і економічне зростання на макрорівні	2/2	Знати сутність суспільного відтворення та його види. Знати суть, типи та фактори економічного зростання. Володіти знаннями нагромадження та інвестицій. Знати суть та особливості розрахунку ВВП, ВВП, ЧНП, НД, ОД і ДКВ. Вміти розраховувати номінальні та реальні макроекономічні показники. Усвідомлювати проблеми економічного зростання в Україні.	Тести, розв. Задач. Викон. с.р. (в.т.ч. в elearn)	5
Тема 13. Циклічність – загальна закономірність ринкової економіки	2/2	Знати види та характеристики економічних циклів. Види та особливості економічних криз та сучасних економічних циклів. Володіти знаннями безробіття і зайнятості населення. Знати види безробіття.	Тести, розв. Задач. Викон. с.р. (в.т.ч. в elearn)	5
Тема 14. Доходи населення.	2/2	Знати сутність доходів населення, їх види та джерела формування. Знати сутність заробітної плати, форми, види і системи зарплати. Розуміти процес індексації доходів населення. Вміти аналізувати сукупний сімейний дохід та пенсійне забезпечення. Знати процес формування сімейного бюджету та структуру використання сімейних доходів.	Тести, розв. Задач. Викон. с.р. (в.т.ч. в elearn)	5
Тема 15. Фінансово-кредитна система	2/2	Знати зміст, структуру та функції фінансів. Знати структуру фінансової системи країни. Усвідомлювати проблеми збалансування державного бюджету. Знати види податків. Вміти інтерпретувати криву Лаффера. Знати форми та функції кредиту. Володіти знаннями щодо структури кредитної системи держави.	Тести, розв. Задач. Викон. с.р. (в.т.ч. в elearn)	5
Тема 16. Економічна роль держави в ринковій економіці	-	Усвідомлювати необхідність і межі державного регулювання ринкової економіки. Знати економічні функції держави, форми, інструменти та методи державного регулювання економіки.	Тести, розв. задач, Викон. с.р. (в.т.ч. в elearn)	5
Самостійна робота 4				10
Бали за семінарське заняття та самостійну роботу				60
Теми досліджень				10
Модульний тест				30
Разом за модулем 2				100
Всього за 1 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	НАПРИКЛАД Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20). Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	НАПРИКЛАД Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	НАПРИКЛАД Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано

74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано